

Nr 89

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar om anslag för budgetåret 1960/61 till Bidrag till folkpensioner m. m. och till Ersättning till postverket för pensionsutbetalningar jämte i ämnet väckta motioner.

(3:e avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln, punkterna 116, 117 och 119 föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1960/61 beräkna följande förslagsanslag, nämligen till Bidrag till folkpensioner m. m. 2 390 000 000 kronor, till Ersättning till postverket för pensionsutbetalningar 4 700 000 kronor och till Särskilda barnbidrag till änkers och invaliders barn m. m. 12 600 000 kronor.

Därefter har Kungl. Maj:t i propositionen nr 75, vilken hänvisats till statsutskottet såvitt ej avser lagförslag, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 4 mars 1960, föreslagit riksdagen att för budgetåret 1960/61 anvisa å driftbudgeten under femte huvudtiteln till Bidrag till folkpensioner m. m. ett förslagsanslag av 2 406 000 000 kronor och till Ersättning till postverket för pensionsutbetalningar ett förslagsanslag av 4 700 000 kronor.

Genom sistnämnda proposition har framlagts lagförslag innefattande bl. a. en standardhöjning av folkpensionerna samt en reform av folkpensioneringens familjeförmåner. Lagförslagen jämte i ämnet väckta motioner har behandlats av andra lagutskottet i dess utlåtande nr 20 och memorial nr 37.

Beträffande medelsbehovet för budgetåret 1960/61 under berörda anslag har departementschefen i statsrådsprotokollet anfört följande.

Statens andel i kostnaderna för folkpensionerna bestrides f. n. från anslaget till Bidrag till folkpensioner m. m., under det att statens andel i kostnaderna för änke- och änklingsbidragen samt de särskilda barnbidragen bestrides från anslaget till Särskilda barnbidrag till änkers och invaliders barn m. m.

Anslaget till Bidrag till folkpensioner m. m. (V ht p. 116) har i årets statsverksproposition preliminärt beräknats till 2 390 milj. kr., varjämte anslaget till Särskilda barnbidrag till änkers och invaliders barn m. m.

Bihang till riksdagens protokoll 1960. 6 saml. Nr 89

(V ht p. 119) preliminärt beräknats till 12,6 milj. kr. De kostnader som nu bestrides från de två anslagen kan för nästa budgetår, utan ändringar i förmånerna eller i antalet indextillägg, beräknas till resp. 2 047,4 milj. kr. och 12,6 milj. kr. eller tillhopa 2 060 milj. kr. Härtill kommer statens andel i kostnaderna för den av mig förordade standardförbättringen, 195 milj. kr., statens merkostnader för förbättringen av änkepensionerna i förhållande till nuvarande änkepensioner och änkebidrag, 51 milj. kr., och kostnaderna för barnpensionerna, 60 milj. kr., ävensom statens kostnad för ett antagligen nytillkommande indextillägg. Sistnämnda kostnad kan för nästa budgetår beräknas till 40 milj. kr.

Statens kostnader för särskilda barnbidrag kan för nästa budgetår beräknas till 8 milj. kr., vilket belopp är 200 000 kr. lägre än det belopp som vid den förut angivna preliminära beräkningen inräknades i anslaget till Särskilda barnbidrag till änkors och invaliders barn m. m.

Statens sammanlagda kostnad för nästa budgetår kan alltså nu beräknas till avrundat $(2\,060 + 195 + 51 + 60 + 40 - 0,2)$ 2 406 milj. kr.

Efter genomförandet av den nu föreslagna reformen kommer särskilda barnbidrag endast att utgå till folkpensionärers barn, varjämte änkebidragen försvinner helt. Ett fåtal änklingsbidrag kommer att kvarstå under en övergångstid. Under dessa förhållanden torde det saknas anledning att anvisa medel för särskilda barnbidrag och änklingsbidrag under särskilt anslag. Det synes lämpligt, att kostnaderna helt bestrides från anslaget till Bidrag till folkpensioner m. m. Jag föreslår, att anslaget definitivt uppföres med 2 406 milj. kr. Anslaget till Särskilda barnbidrag till änkors och invaliders barn m. m. bör utgå ur riksstaten.

I årets statsverksproposition har anslaget Ersättning till postverket för pensionsutbetalningar (V ht p. 117) preliminärt uppförts med 4,7 milj. kr. Med hänsyn till att den ökning av antalet pensionsutbetalningar från pensionsstyrelsen, som blir en följd av den föreslagna utökade familjepensioneringen, motverkas av en minskning av antalet utbetalningar på grund av den förra året genomförda gemensamma utbetalningen av folkpension och statlig tjänstepension, bör anslaget definitivt uppföras med det preliminärt beräknade beloppet 4,7 milj. kr.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft följande motioner, nämligen

dels de två i anledning av propositionen väckta likalydande *motionerna I: 573* (av herr Bengtson m. fl.) och *II: 714* (av herr Hedlund m. fl.), i vilka — såvitt nu är i fråga — har hemställts att riksdagen måtte till Bidrag till folkpensioner m. m. för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 2 504 000 000 kronor,

dels ock de två vid riksdagens början väckta likalydande *motionerna I: 240* (av herr Birke m. fl.) och *II: 300* (av herr Magnusson i Borås m. fl.), i vilka — såvitt nu är i fråga — har hemställts att riksdagen måtte till Särskilda barnbidrag till änkors och invaliders barn m. m. för budgetåret 1960/61 beräkna ett förslagsanslag av 35 100 000 kronor.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden hänvisas till motionerna *II: 714* och *I: 240*.

Utskottet. Såsom framgått av den föregående redogörelsen har de genom propositionen framlagda lagförslagen behandlats i andra lagutskottets utlåtande nr 20 och memorial nr 37. Riksdagen har numera fattat beslut i huvudsaklig överensstämmelse med vad andra lagutskottet i nämnda utlåtande hemställt. I memorialet har utskottet föreslagit viss jämkning av propositionsförslaget i vad det avser barnpensionens belopp.

Då den av andra lagutskottet förordade jämkningen av barnpensionernas belopp endast i ringa grad torde påverka medelsbehovet under berörda anslag och då utskottet ej har funnit anledning till erinran mot vad departementschefen anfört och föreslagit i fråga om beräkningen av medelsbehovet, tillstyrker utskottet Kungl. Maj:ts nu ifrågavarande förslag. Härav följer att utskottet avstyrker det i motionerna I: 573 och II: 714 framförda yrkandet om högre anslag till Bidrag till folkpensioner m. m.

Vad angår det i motionerna I: 240 och II: 300 framställda förslaget om anslag till Särskilda barnbidrag till änkors och invaliders barn m. m. vill utskottet erinra om att riksdagen numera har avslagit i de likalydande motionerna I: 303 och II: 380 framställt och av andra lagutskottet i dess utlåtande nr 4 behandlat förslag om ändring i lagen om särskilda barnbidrag till änkors och invaliders m. fl. barn. Då ifrågavarande lagändring åberopats som skäl för den i motionerna I: 240 och II: 300 föreslagna anslagshöjningen, avstyrker utskottet motionerna i denna del.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

I. att riksdagen må

a) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 573 och II: 714, såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till folkpensioner m. m.* för budgetåret 1960/61 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 2 406 000 000 kronor;

b) till *Ersättning till postverket för pensionsutbetalningar* för budgetåret 1960/61 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 4 700 000 kronor;

II. att motionerna I: 240 och II: 300, såvitt nu är i fråga, icke må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 3 maj 1960

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Gillström, Birger Andersson, Pålsson, Jacobsson, Söderberg, Bertil Petersson Ragnar Bergh, fröken Ranmark, herrar Mossberger, Bengt Gustavsson, Edström och Källqvist; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Åkerström, Staxäng, Gustafsson i Stockholm, Svensson i Stenkyrka, Karlsson i Olofström, Nilsson i Göingegården, fröken Elmén, herr Hansson i Skegrie, fru Lewén-Eliasson, herr Gustafsson i Skellefteå, fröken Vinge, herrar Gustafsson i Uddevalla och Kellgren.